

er 22 mooie roodgele cocons op een hoopje in het droogste hoekje van het nest.

Ditmaal scheen alles best te zullen verlopen, en in mijn verbeelding zag ik reeds de slanke amazonen sierlijk rondbewegen tusschen de stoere boschmieren.... Het was echter te vroeg gejuicht! Want per ongeluk wordt (27 Mei) mijn heel kunstnest omgestooten, en op den grond geworpen. Ik kan nog zestien cocons redden, maar het is een nuttelooze poging. Een paar weken daarna vind ik al de cocons door de werksters geopend.... maar met de *Polyergus*-nymphen dood erin. Zelfs de koningin overleeft het niet en sterft den 4 Juni.

Mogen deze enkele aantekeningen over het zoo interessante probleem der koloniestichting bij de amazonen ten minste een aanleiding zijn tot verdere soortgelijke proeven die niet van belang ontbloomt zijn, en tevens aan den experimentator een intens wetenschappelijk genot verschaffen.

ALLIUM OLERACEUM L.

Moeslook, dat tot nu toe hier alleen in 't krijtdistrikt bekend was, vond de Heer Max Jansen thans ook te Elsloo aan den Schjareberg.

't Is hier 'n strook Maasalluvium, dat sterk kalkhoudend is, niet alleen door 't kalkrijk Maaswater, maar ook doordat van de heuvels nog water stroomt, dat over schelpklei en nog ander, dat uit de lösshelling ontspringt. Daarom kan men er nog andere plantsoorten aantreffen uit 't krijtland, bv. *Campanula Trachelium*, *Allium ursinum*, enz.

Daar evenwel *All. olerac.* ook nog veel meer noordwaarts langs de Maas voorkomt (o.a. bij Grave), kan men 't ook tot de Maasfluviatiele soorten rekenen.

Te Elsloo is 't ook de var. *complanatum* in haar vorm met veel bruingroene bloemen en minder bolletjes in 't scherm. 't Staat er in groote pollen bij elkaar.

ALLIUM SCORDOPRASUM L.

Deze plant vond 'k in 6 ex. eveneens te Eisloo aan den Schjareberg. Hoe dit Noorsch Look hier verzeild is, blijft mij 'n even groot raadsel, als verleden jaar de vondst van *Senecio fluviatilis* aan de Geulmonding.

Volgens Ascherson-Graebner en Rouy zou ook Z.-Limburg in haar geographisch gebied vallen; Lejeune en Courtois (1836) gaven haar voor Z.-België op, maar de latere floristen (Durand et De Wildeman 1911) en ook de Fransche vermelden ze alleen als cultuurplant.

Zoover 'k weet, wordt ze in ons gewest nooit gekweekt, maar als dit in België en Frankrijk wel 't geval is, kan ze langs de Maas tot ons gekomen zijn.

Voor naburig Duitsch gebied vermeldt Förster (1878) ze bij Münstereifel. Krause zegt, dat ze niet zeldzaam is aan den Boven-Rijn, maar twijfelachtig voor de noordzeekust.

In N.-Nederland groeit ze 't meest langs den

IJssel (Ir. van Soest). De Prodr. Flor. Bot. noemt nog enkele plaatsen langs den duinrand. Van den Heer van Giersbergen ontving ik ze van bij Wageningen met *Gagea stenopetala* en de mededeeling, dat beide daar steeds zeldzamer worden. Te Elsloo zal ze door 't nieuwe kanaal weer spoedig verdwijnen.

't Is wel heel toevallig, dat 't Noorsch Look zich hier bevindt, waar vermoedelijk eens 'n burcht der Noormannen gestaan heeft.

CAREX BRIZOIDES L.

In 't herbarium van Dumoulin (1868) bevindt zich 'n goed ex. afkomstig van den Meerssenerberg. Destijds bevatte de heele heuvelrug tusschen Meerssen en Houthem vochtige plekken, waarin zelfs planten uit de veenheide, zooals *Arnica*, *Erica tetralix* enz. groeiden. Sedert 30 jaar is hier niets meer van overgebleven.

Dr. Kobus en Dr. Goethart vonden in 1886 *C. brizoides* bij Vaals. Hier groeit ze thans nog op één plekje in groote hoeveelheid. 't Is 'n aaneengesloten vegetatie over ± 35 meter, langs 't Zieversbeekje bij de hoeve Mehlenbroek. Ze staat er vermoedelijk veilig in dit afgelegen primitieve hoekje.

Daar 't 'n midden- en zuid-europeesche soort is, is ze voor Nederland alleen in 't centr.-europ. distrikt te verwachten. Men zou dit tevens als haar noordgrens mogen opvatten. Daar ze echter in aangrenzend Duitsch en Belgisch gebied niet voorkomt, is 't niet zeker, of ze bij Vaals misschien oorspronkelijk aangevoerd is.

In 't buitenland kan ze groote oppervlakten beslaan en daar de bladen lang en dun en toch stevig zijn, wordt ze gemaaid en ter vervanging van zeewier gebruikt (*crin végétale*, Waldhaar).

ASPIDIUM SPINULOSUM $\times$ CRISTATUM.

Deze varenkruising groeit in vrij veel ex. in de ontginning van Mr. N. Beckers onder Gangelt, in 't gedeelte, dat vlak aan 't Nederlandsche grenst. Dit Gangelterbruch aan den voet der Gangelterheide is thans grootendeels in weiland veranderd. Over ongeveer $1\frac{1}{2}$ hectare van 't overgeblevene vindt men nog zeer veel *Asp. cristatum*, maar weinig *spinulosum*. Van de plantenvereeniging zijn nog wat *Cladium mariscus*, die 't nog slechts tot bladvorming brengt, wat *Molinia*, *Gale paluster*, *Salix repens*, *Rubus affinis* en *vulgaris* te zien; verder vrij veel *Lysimachia vulgaris* en *Aspid. telypteris*.

Op 'n paar plaatsen bewijst de dikke ontsloten turflaag, dat er hier eens 'n *sphagnum*-veen was; aan de randen had Gagel de overhand, 'n echt *Galetum* dus.

Na de gedeeltelijke ontwatering is er nog alleen moerasveen ontstaan, hierin is thans *A. cristatum* plaatselijk de overheerschende soort. Ze kan meer licht verdragen dan *A. spinulosum*; de lage heesters geven alleen

wat zijschaduw; de wortels blijven echter steeds vochtig.

Op enkele plekken heeft men reeds kalk uitgestrooid, maar de Kamvarens en ook andere moerasplanten, die als kalkmijndend te boek staan, lijken er nog beter door te groeien.

Hoewel tot 1920 nog veel *A. cristatum* groeide in 't Leiffenderveen te Schinveld, in 't Vaesraderbroek en bij Musschenbroek, waar bij overal ook *spinulosum*, waren nog geen bastaarden waargenomen.

Asp. cristatum is thans wel zoo goed als verdwenen uit Z.-Limburg.

De bastaard te Gangelt lijkt eerst 't meest op *cristatum*, maar verschilt ervan door iets langer en dieper gedeelde segmenten. Later als de sporenhouders zich ontwikkelen gaat hij meer op *spinulosum* gelijken. De sporenhouders blijven echter in ontwikkeling achter en bevatten maar weinig sporen; hun zwarte kleur verandert spoediger in 'n bruine, dan bij de stamouders. Terwijl bij *cristatum* de sporendragende bladsegmenten $\pm 40^\circ$ gedraaid staan, en bij *spinulosum* altijd dezelfde stand blijven innemen, houdt de bastaard in dit kenmerk 't midden tusschen beide; zoo ook de bladtextuur.

Door de naar boven staande segmenten lijkt ze 't meest op ex. van *spinulosum*, die te veel in 't licht staan en als f. *elevata* bekend zijn; de bastaard te Gangelt behoort daarom tot *perspinulosum*.

De bastaard, die in alle kenmerken zuiver intermediair is (*Asp. Boothii*), heb ik daar nog niet gezien. 'k Heb hem in kultuur uit Duitschland, waar bij zijn ontdekking heel wat te doen is geweest.

't Volgend jaar zal ook dit terreintje helaas alweer verdwijnen. Zou 't niet op den weg liggen onzer zustervereniging voor 't Rijnland en Westfalen te Bonn, om deze zeldzame varrenkruising over te planten in haar plek „Natuurschutz“, die er nog geen 100 meter vandaan ligt?

Hoewel men sterk den indruk krijgt, dat in de laatste 20 jaar alle gronden hier steeds droger worden, afgezien van ontginning en industrie, zou die plaats niet zoo spoedig veranderen, omdat ze vlak aan de Roode beek ligt.

A. DE WEVER.

NEUE MEGASELIA-ARTEN I

von H. Schmitz S. J.

Megaselia (*Aphiochaeta*) *comparabilis* n. sp.

Weibchen. — Stirn breiter als lang, schwarz, matt. Antialborste nur wenig weiter von der oberen Senkborste entfernt als von der 1. Lateralen und mit letzterer praktisch auf gleichem Niveau. Senkborsten ungleich, die oberen näher beisammen als die Präocellarborsten, die untern nur halb so lang und halb so stark, mehr haarförmig. Fühler schwarz, Arista im gewöhnlichen Sinn nackt. Taster gelb,

von normaler Form und Beborstung. — Thorax graubraun, mit geringem Widerschein und brauner Behaarung. Schildchen vierborstig, die vordern B.n nur halb so lang und stark wie die hintern. Pleuren schwarz bis braun, Mesopleuren mit gleichlangen Härchen. — Hinterleib schwarzbraun, die Tergite mit Andeutung hellerer Säume; Seitenränder des 2., 5. und 6. und Hinterränder des 5. und 6. mit etwas verlängerten Haaren. Bauch dunkel. — Beine gelblich, nur die Spitze der Hinterschenkel verdunkelt. Hinterschienen mit 16 bis 17 feinen Wimpern; die mittelste derselben grösser als alle andern. — Flügel gelblich getrübt. Randader etwas über die Flügelmitte hinausgehend ($\pm 0,52$), Wimpern mässig lang und etwas fein, 1. Abschnitt ungefähr so lang wie 2 + 3, der 2. zweieinhalbmals länger als der dritte. Gabel normal. 4. Längsader an der Basis schwach S-förmig und im weiteren Verlauf sanft nach vorn gebogen. — Schwinger gelb. — Länge $2\frac{1}{3}$ mm. Nach drei gleichen Exemplaren von Neuseeland beschrieben, Wellington, Juni 1895, G. V. Hudson leg. Deutsch. Ent. Mus. Berlin—Dahlem, Coll. Osten—Sacken.

Anmerkung. Man gelangt mit europ. Bestimmungstabellen zu *Megaselia* (*Aphiochaeta*) *luteipes* und *dubitalis*. Die Art wird wegen der auffallend nackten Fühlerborste, in Verbindung mit den übrigen Kennzeichen, leicht wiederzuerkennen sein.

Megaselia (*Aphiochaeta*) *fuscopleuralis* n. sp.

Männchen. — Stirn breiter als lang, schwarz oder braunschwarz, matt. Antialborsten kaum tiefer eingepflanzt als die 1. Laterale, von ihr fast ebenso weit entfernt wie von der oberen Senkborste. Die Senkb. nur wenig ungleich, die oberen weniger auseinandergerückt als die Praeocellaren, die untern stehen noch etwas näher beisammen. 3. Fühlergl. schwarz, Arista sehr deutlich pubeszent (mehr als bei *pleuralis* Wood). Taster dunkelgelb, normal beborstet. Rüssel anscheinend mit etwas verbreiterten Labialflächen. — Thorax schwarz, mit geringem Widerschein, braun pubeszent. Pleuren dunkelbraun, Mesopleuren behaart, mit einer deutlichen aber nur mittellangen Einzelborste. Schildchen zweiborstig. — Hinterleib schwarz, matt, an den Hinterrändern der Segmente und den Seiten ähnlich wie *pleuralis* deutlich behaart. Hypopyg dem von *pleuralis* äusserst ähnlich, mit derselben Beborstung; aber die Ventralplatte bildet kein gestieltes Löffelchen, sondern ist kürzer und breiter. Analsegment wie bei *pleuralis*, mit dunkelgelbem Sternit und braunem Tergit. — Beine durchweg dunkler als bei *pleuralis*, die vordern dunkel gelbbraun, die 4 hinteren mehr schwarzbraun. Vorderarsen ohne besondere Merkmale; die Längen der Glieder verhalten sich wie 20 : 10 : 8 : 7 : 7; alle Glieder merklich länger als breit.